

De opstand in Vlaanderen van 1323 tot 1328 vanuit Iepers perspectief. Bijdrage tot de beeldvorming van een middeleeuwse stad. (Sarah Smolders)

Bekijk de volledige verhandeling op:

http://www.ethesis.net/opstand_vl/opstand_vl_bijlagen.htm

Regestenlijst van alle oorkonden, brieven, charters uitgegaan van om het even wie, die betrekking hebben op Ieper: politiek, sociaal, economisch, gerechtelijk. Vanaf 1322 tot en met 1333

1322

1. Parijs, 20 juli 1322. (koning)

Karel de Schone laat aan al zijn seneschalken, baljuws, proosten, burggraven, ... weten dat hij de maltoten te innen op Italiaanse handelaars (taksen ingesteld op de goederen die deze Italianen invoeren in het koninkrijk), ingesteld door zijn voorgangers, heeft vernieuwd. Hij heeft deze inning verkocht aan enkele mensen. De koning beveelt dat zijn seneschalken, baljuws, ... erop toezien dat de inning zonder hindernissen gebeurt.

C: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* VII, nr. MMCCVI, 54-55.

2. Parijs, 20 juli 1322. (koning)

Zelfde inhoud als vorig nummer. Deze keer expliciet gericht aan de Ieperse schepenen met de vraag erop toe te zien dat de inning zonder problemen kan verlopen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* VII, nr. MMCCVII, 55.

3. Ieper, 28 oktober 1322. (graaf)

Verbod aan te leggen op de oevers van de IJzer en van de Ieperleet, tenzij mits toelating van de graaf of van de schepenen van Ieper.

C: A.D.N. nr. B 1360: *Chambre des Comptes de Lille*, 8^e Cartularium van Vlaanderen, stuk 14.

C: S.A.I., *Wittenboek f° 141r°*

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* I, nr. CCCLXI, 290.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen* II, nr. 5, 6-7

U: DE GHELLINC D'ELSEGHEM VAERNEWIJCK, *Chartes et documents*, nr. LIII, 91.

4. Ieper, 28 oktober 1322. (graaf)

Bevestiging van het voorrecht volgens hetwelk de erfgenamen van een burgerbastaard te Ieper dezelfde erfenisrechten genieten als de andere burgers van deze stad, waar hun goederen, roerende of onroerende, zich ook mogen bevinden in Vlaanderen; gelijktijdige wederroeping van de confiscatie van de goederen van Pieter Foulkin, klerk en burger-bastaard van Ieper, gelegen in de kasselrij Cassel en uitgevaardigd door graaf Robrecht van Bethune.

C: A.D.N. nr. B 1360: *Chambre des Comptes de Lille*, 8^e Cartularium van Vlaanderen, stuk 15.

C: S.A.I. *Wittenboek f° 141r°* en *Zwartenboek f° 260r°*.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* I, nr. CCCLXV, 292.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen* II, nr. 6, 7.

U: DE GHELLINC D'ELSEGHEM VAERNEWIJCK, *Chartes et documents*, nr. LIV, 89-90.

5. Ieper, 28 oktober 1322. (graaf)

Monopolie op de lakenproductie verleend aan de stad Ieper, geldig tot drie mijl buiten de stad, met non-prejuditie voor de steden wier keure reeds een reglementering ter zake bevat.

O: A.D.N. B 1568 *Chambre des Comptes*, 8^e Cartulaire de Flandre, stuk 13.

C: S.A.I., *Wittenboek*, f° 140v^o

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 7, 7.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique I*, nr. CCCLXIII, 291.

U: ESPINAS en PIRENNE, *recueil*, III, nr. 883, 744-746.

U: DE PAUW, *Ypre jeghen Poperinghe*, 185.

U: DE GHELLINC D'ELSEGHEM VAERNWIJCK, *Chartes et documents*, nr. LII, 89-90.

1323

6. Kortrijk, 22 augustus 1323 (graaf)

Opdracht gegeven aan de baljuw van Ieper om de overdracht uit te voeren van het Iepers aandeel ten bedrage van 858 lb. par. in de rente van 10 000 lb. torn., door Vlaanderen verschuldigd aan de graaf, doch waarvan de Ieperse bijdrage met die van Westelijk-Vlaanderen was toegewezen aan Robrecht van Vlaanderen, heer van Cassel, ter vervollediging van diens apanagium, en die door deze laatste op verzoek van de stad Ieper werd gekapitaliseerd.

O: S.A.I., s.d.

R: A.R.A., *Oorkonden van Vlaanderen*, 1ste reeks, nr. 777.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 20, 16.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique VII*, nr. MMCCX, 57-58.

7. s.l., 29 augustus 1323. (Robert van Cassel)

Robrecht van Cassel laat weten dat Ieper haar aandeel heeft gekocht voor 858 lb. par. (Zie vorige oorkonde)

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique I*, nr. CCCLXIX, 295-296.

1324

8. Veurne, 20 maart 1324 n.st. (Arnold, abt van St.-Michiels van Veurne)

Arnold, die van Ieper, die van Brugge, die van Gent en enkele leenmannen van de graaf verklaren dat de opruiers van het oproer op het grondgebied van Veurne voor hen zijn verschenen en de gemeenschap van Veurne, Nieuwpoort en Lombardsijde. Zij hebben onder ede verklaart dat ze zich zullen neerleggen bij het arbitrale vonnis dat zal uitgesproken worden door Robert van Cassel en de schepenen of hun afgevaardigden van de drie goede steden. Ze zullen de administratieve maatregelen genomen door Robert van Cassel accepteren. Ze zullen hun beloften vernieuwen voor de nieuwe keurheren

MINUUT: S.A.I., s.d., nr. 372.

U: PIRENNE, *Le soulèvement*, nr. 2, 165-168.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique I*, nr. CCCLXXII, 297-298.

9. Ieper, [na 20 maart] 1324. (magistraat Ieper)

Waarschuwing door de magistraat over een bepaald onderdeel van het scheiderechterlijk vonnis van Veurne.

MINUUT: S.A.I., s.d., nr. 374.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CCCLXXIV, 2.

U: PIRENNE, *Le soulèvement*, nr. 3, 168-170.

10. Veurne, 28 april 1324. (scheidsgerecht Veurne)

Scheiderechterlijk vonnis uitgesproken door Robert van Cassel en de commissarissen van de drie goede steden, over het oproer in Veurne in de jaren 1322 en 1323. Ze hebben hun zittingen gehouden in de St.-Nicolaas abdij in Veurne. Ze willen rust en vrede tussen de twee partijen. De inwoners van Veurne moeten de schandelijke uitgaven van de oude keurheren niet betalen noch moeten ze de verschillende schenkingen die zij hebben gedaan aan vrienden erkennen. Deze sommen moeten terugbetaald worden door deze vroegere keurheren. Vroegere keurheren worden veroordeeld tot een pelgrimstocht. Administratieve punten en financiële worden geregeld door het vonnis. Zij die zich niet aan dit vonnis houden worden als vijanden van de graaf, Robert van Cassel en de drie goede steden beschouwd.

MINUUT: S.A.I., s.d., nr. 375. (op een lange rol van perkament)

U: PIRENNE, *Le soulèvement*, nr. 4, 171-180.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CCCLXXV, 3-4.

11. s.l., 2 juli 1324. (Vane Guy, ontvanger van de koning in Vlaanderen)

Vane Guy erkent van Ieper 3 500 lb. par. te hebben ontvangen, als voorschot op de sommen dat Vlaanderen moet betalen aan de koning conform het laatste vredesverdrag.

C: S.A.I., s.d. (op een lange rol van perkament)

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, CCCLXXVI, 5.

12. s.l., 23 september 1324. (tussen Gent en Ieper)

Akkoord gemaakt tussen Gent en Ieper waarin ze wederzijdse bijstand beloven. Dit gebeurt naar aanleiding van oproer in een deel van het Brugse Vrije. Als er oproerlingen aan de kanten van Ieper komen, zal de gemeenschap van Gent onder leiding van Filips van Axel zich bewapenen en Ieper te hulp komen om de oproerlingen van het Vrije of de stad Brugge te verdrijven¹.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CCCLXXVII, 5-6.

13. s.l., 30 december 1324. (graaf)

Vermelding van een kwijtschrift aan de stad Ieper voor een bedrag van 100 lb. gr., ontvangen door Conte Gualterotti, ontvanger van Vlaanderen².

¹ Ieper zegelde dit document niet.

² Vermoedelijk gaat het hier om dezelfde 100 lb. gr. als in volgend regest gegeven.

R: R.A.G., Staten van Vlaanderen, nr. 1349, f° 12r°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 51, 37.

1325

14. Gent, 9 januari 1325 n.st. (graaf)

Kwijtschrift aan de stad Ieper voor 1000 lb. par., in mindering van 100 lb. gr. torn. door de stad aan de graaf geleend.

O: S.A.I., s.d.

R.: DIEGERICK I, *Inventaire analytique VII*, nr. MMCCXIV, 59.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 1, 37.

15. Gent, 12 januari 1325 n.st. (graaf)

Kwijtschrift aan de stad Ieper voor 100 lb. par., overhandigd aan de heer van Massemen, ruwaard ('capitaine') van Ieper.

O: S.A.I., s.d.

R.: DIEGERICK, *Inventaire analytique*, VII, nr. MMCCXV, 60.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 2, 38

16. s.l., 29 januari 1325. (graaf)

Kwijtschrift aan de stad Ieper voor een bedrag van 1000 lb. par., in mindering van haar aandeel in de 10 000 lb. torn. rente door Vlaanderen aan de graaf verschuldigd, waarvan 400 lb. par. overhandigd werden aan de heer van Massemen en de overige 600 lb. par. besteed om de dagelijkse uitgaven van de graaf te Ieper te vereffenen.

R: R.A.G., Staten van Vlaanderen, nr. 1349, f° 12r°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 4, 38.

17. Gent, 7 februari 1325 n.st. (graaf)

Belofte aan de stad Ieper om het verbod op lakenproductie binnen een driemijlszone rond de stad te laten toepassen, mits de verzekering van de steun van Ieper tegen de opstandelingen.

O: S.A.I., s.d, nr. 578.

U: ESPINAS en PIRENNE, *Recueil III*, nr. 884, 746-747.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique*, II, nr. CCCLXXVIII, 6.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 5, 39.

18. Gent, 7 februari 1325. (graaf)

Belofte aan de stad Ieper om alle schulden aldaar gemaakt door grafelijke partijgangers te zullen vergoeden.

S: *Par mons. Present mons. D'Aspremont, mons. Guillaume d'Auxonne et Guillaume de*

Flavigny.

R: R.A.G., Staten van Vlaanderen, nr. 1349, f° 12r°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 6, 39.

19. Gent, 16 februari 1325 n.st. (graaf)

Uitvaardiging van het reeds eerder toegestane verbod op lakenproductie binnen een driemijlszone rond de stad Ieper, als tegemoetkoming voor de verleende steun tijdens de jongste onlusten.

O: ARA Brussel, oorkonden van de graven van Vlaanderen, Carton 19.

U: ESPINAS en PIRENNE, *Recueil III*, nr. 885, 747-748

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 7, 39.

20. Ieper, 9 juni 1325. (graaf)

De graaf duidt vier nieuwe raadgevers aan. (voor zijn vertrek naar Kortrijk waar hij zal gevangen genomen worden).

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique VII*, nr. MMCCXVI, 60.

21. Brugge, 26 juni 1325. (graaf)

Terugroeping, op verzoek van de steden Brugge en Ieper, van een aantal Ieperlingen, door de Franse koning voor eeuwig uit Vlaanderen verbannen wegens samenzwering en opstand tegen de wet van Ieper.

O: ARA Brussel, Oorkonden van Vlaanderen, 1^e serie, n° 781.

U: BOVESSE, *Le comte de Namur Jean Ier*, nr. 2, 436-438.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 17, 44.

22. Brugge, 26 juli 1325. (graaf)

Gelijkaardige terugroeping uit ballingschap ten gunste van 5 inwoners van Ieper.

O: ADN, Rijsel, B 1360, n° 5717.

U: BOVESSE, *Le comte de Namur Jean Ier*, nr. 3, 438-439.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 19, 44.

23. Brugge, 8 augustus 1325. (graaf)

Gelijkaardige terugroeping uit ballingschap ten gunste van Christiaan Lehiert, inwoner van Ieper.

O: R.A.G. *Oorkonden van de graven van Vlaanderen, chronologisch supplement Wyffels*. nr. 608.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 20, 44.

24. ?, tussen oktober en december, 1325. (Ieperse volkse magistraat)

Een repliek van de magistraat van Ieper op de conclusies van het Parlement van Parijs. De magistraat van vroeger werd verbannen (de grafelijke getrouwen) en hun goederen werden geconfisceerd. Zij hadden nu de zaak aanhangig gemaakt voor het Parlement van Parijs, en er was een uitspraak gedaan in de zaak.

O: S.A.I., s.d.

U: DE SAGHER, *Notices sur les archives*, 30-36.

25. Datum apud sanctum Christoforus in Halata, 4 november 1325 (koning)

Opsomming van de inbreuken op het laatste vredesverdrag door Robrecht van Cassel en de Vlamingen, en de geweldplegingen tegenover de graaf van Vlaanderen en bevel aan de aartsbisschop van Reims, de bisschop van Senlis, de abt van Saint-Denis en de bisschoppen van Doornik en Terwaan om de excommunicatie uit te spreken over de Vlamingen

O: Bibliotheek Gent, handschriften, n° 434, p. 29 - Cata. N° 91

U: DE LIMBURG-STIRUM, *Codex diplomaticus II*, nr 352, 374-378.

1326

26. Ieper, 1 april 1326. (Ieperse magistraat)

Volmacht van de Ieperse schepenen aan hun afgevaardigden die gaan onderhandelen te Arques. De namen van de commissarissen zijn gegeven. Hun voorwaarden zijn ook gegeven.

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., *Roodenboek*, f° 317v°.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CCCLXXXI, 9-10.

27. huis van Valcoquatrix dichtbij Courbeil, 19 april 1326. (koning)

Oorkonde waarin de koning de vrede van Arques ratificeert.

O: SAB, *Groenenboeck*, C. f° 52. – V. Gilliodts, *Inventaire des Archives de Bruges*, Tome I. p. 356.

U: DE LIMBURG-STIRUM, *Codex diplomaticus Flandrie II*, nr 356, 385-403.

C: S.A.I., *Roodenbouc*, f° 319r°-327r°.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CCCLXXXII, 11.

U: GILLIODTS-VAN SEVEREN, *C.P.C.F. Quartier d'Ypres II.*, nr XLII, 198-208.

28. vallum coquatrici, 19 april 1326. (koning)

Karel de Schone geeft de Ieperlingen de toelating hun versterkingen te behouden gedurende twee jaar, zonder dat hij er schade van zou ondervinden. Op voorwaarde dat ze proberen de voorwaarden van de vrede te vervullen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CCCLXXXIII, 14.

29. Vallum Coquatrici, 19 april 1326. (koning)

De koning verklaart een uitspraak van het parlement van Parijs tegen Ieper ongeldig. Hij is geïnformeert dat de Ieperlingen er buiten hun wil niet konden aanwezig zijn. Ze moeten aanwezig zijn bij de volgende zitting van het parlement.

O: S.A.I., s.d.
R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* II, nr. CCCLXXXIV, 14-15.

30. Ieper, 16 september 1326. (Ieper)

Willem Noidin en Jan van Moolnare, schepenen van Ieper, verklaren dat 4 genoemde mensen voor hen zijn verschenen. Zij hebben zich borg gesteld voor Lambert le Roy van Poperinge. Hij is momenteel gevangen in Ieper. Ze hebben beloofd hem terug in handen te geven van de schepenen bij hun eerste aanmaning, bij gebrek aan dit alles zullen ze elk een boete betalen van 60 lb. par.

O: S.A.I., s.d.
R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* VII, nr. MMCCXVII, 61.

31. Château Thierry, 11 oktober 1326. (koning)

De koning geeft aan Bruggelingen en Ieperlingen de toestemming, na hun vraag, om vanuit Engeland, Frankrijk binnen te brengen: de eersten 311 zakken wol en de tweeden 228 zakken wol, ondanks het verbod dat de koning had uitgevaardigd op de handel met Engeland door deze onderdanen.

O: S.A.I., s.d., nr. 388.
R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* II, nr. CCCLXXXVIII, 17.
U: ESPINAS en PIRENNE, *Receuil*, III, nr. 886, 748-750.

32. Rijsel ?, 13 november 1326. (baljuw van Rijsel aan proost van Seclin)

De baljuw van Rijsel (Gillis Haguins) is te weten gekomen dat meerdere personen van de stad Ieper zich naar Komen hebben begeven, de Leie hebben overgestoken tot op het territorium van het koninkrijk Frankrijk. Zij hebben daar een man gedood en hebben zich schuldig gemaakt aan brandstichting en verwoesting. De baljuw geeft de opdracht aan de proost de schuldigen te dagvaarden voor de rechtbank van de koning. De dagvaardingen moeten per drie dagen gebeuren in de kerk van de plaats waar de misdaad gepleegd is of in de dichtstbijzijnde kerk. De proost moet de baljuw van alles op de hoogte houden. (zaak Scabaille)

O: S.A.I., s.d.
R: DIEGERICK, *Inventaire analytique* II, nr. CCCLXXXIX, 18-19.

33. Gent, 6 december 1326. (graaf)

Bericht aan de magistraat van de stad Ieper dat Maarten van Heusden, grafelijk kapelaan, opdracht kreeg te Ieper alle voorwerpen die bij het vertrek van graaf Lodewijk uit deze stad [naar Kortrijk, 13 juni 1325] aldaar werden achtergelaten terug te vorderen en hiervoor kwijschrift af te leveren.

O: S.A.I., s.d.
R.: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CCCXC, 19.
R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen* II, nr. 15, 50.

34. ?, 8 december 1326. (kapelaan van graaf).

Maarten van Heusden verklaart dat hij verscheidene sleutels en een groot 'paupier' bedekt met zwart leder heeft gekregen van de stad Ieper.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CCCXCI, 20.

35. ?, 15 december 1326 (Brugge, Gent, Hendrik van Vlaanderen)

Burgemeester en schepenen van de stad Brugge samen met de schepenen van Gent en met Hendrik van Vlaanderen, heer van Lodi. Zij verklaren dat ze als scheidsrechters in het laatste conflict van de Ieperlingen tegen de graaf (zie 13 november 1326) geen wraak willen nemen en dat ze buiten de boete die ze samen zullen opleggen geen andere straf zullen bedenken. (zaak Scabaille)

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., *Roodenboek*, f° 329r°.

R: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CCCXCII, 20-21.

36. Rijsel, 25 december 1326. (baljuw Rijsel)

De baljuw van Rijsel (Gilles Haguins) laat weten dat enkele mensen van Ieper de Leie hebben overgestoken aan Komen. Ze hebben daar brand gesticht en een man vermoord te weten: Jacques (Jakemon) Scabaille. Hij heeft de schuldigen gedagvaard. De schepenen van Ieper hebben om uitstel gevraagd om naar de koning te kunnen gaan om de zaak te regelen en te beboeten. De baljuw heeft toegegeven en heeft elke vervolging opgeschort tot 2 feb.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CCCXCIV, 22.

37. Poisi, 31 december 1326. (Alfons van Spanje, raadgever van de koning)

Alfons van Spanje laat weten aan de baljuw van Rijsel dat de dagvaarding in de zaak Scabaille wordt uitgesteld tot 13 januari. (zaak Scabaille)

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CCCXCV, 22-23.

1327

38. Aardenburg, 4 januari 1327 n.st. (graaf)

Kwijtschrift afgeleverd aan de stad Ieper na teruggave van alle voorwerpen die graaf Lodewijk en Willem van Auxonne, zijn klerk, aldaar hadden achtergelaten vooraleer de tocht naar Kortrijk aan te vangen en waar eerstgenoemde in de handen viel van de opstandige Bruggelingen.

O: S.A.I., s.d.

R.: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CCCXCVII, p. 25.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 2, 51.

39. s.l., 4 januari 1327 n.st. (graaf)

Zaak Scabaille. Instemming met het verzoek der schepenen van Gent en Brugge om met Hendrik van Vlaanderen, graaf van Lodi, een scheidsrechterlijke commissie samen te stellen inzake de wandaden van enkele Ieperlingen te Komen, opdat nog vóór 2 februari e.k. een uitspraak zou geveld worden, zoniet dient de commissie binnen de drievolgende dagen te Eeklo of te Damme net zolang te vergaderen tot overeenstemming zal zijn bereikt: bij een mogelijk overlijden van Hendrik van Vlaanderen wordt in zijn vervanging door Filips, heer van Axel, voorzien: als dwangconclusie wordt bepaald dat Ieper de eerste week van het verblijf te Eeklo zal bekostigen, waarna de commissieleden zelf voor hun uitgaven zullen moeten instaan: bij niet naleving van de uitspraak is Ieper 20 000 lb. par. aan de graaf verschuldigd.

S: Par mons. et son conseil en parlement. Major.

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., Roodenboek, f° 327r°

R.: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CCXCVI, p. 23-24.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 3, 51.

40. Louvre, 9 januari 1327 n.st. (koning)

Karel de Schone verlengd de opschorting van vervolging in de zaak Scabaille tot 23 maart. Dit op vraag van de Ieperse schepenen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CCCXCVIII, 25-26.

41. Ieper, 31 januari 1327 n.st. (kapelaan van graaf)

Maarten van Heusden verklaart dat hij alle juwelen en andere objecten van de stad heeft gekregen die de graaf er had gelaten toen hij naar Kortrijk vertrok.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CCCXCIX, 26.

42. Ieper, 31 januari 1327 n.st. (Ieper)

Verklaring van de schepenen van de stad Ieper dat ze alle juwelen en andere objecten die de graaf er had achtergelaten hebben teruggeven aan Maarten van Heusden, kapelaan van de graaf. Als er hierna nog spullen van de graaf gevonden worden, zullen deze ook aan de kapelaan bezorgd worden.

O: A.D.N. nr. B 1361: *Trésor des chartes*, Ypres 1327-1390.

43. Brugge, 8 februari 1327 n.st. (graaf)

Bevestiging van de waarborgen door graaf Lodewijk op 30 november 1325 in de kerk van H. Basilius te Brugge aan alle opstandelingen in Vlaanderen verleend, vooraleer aan zijn gevangenschap een einde kwam: volledige amnestie voor alle feiten gepleegd tot 30 november 1325, belofte tot het instellen van een politiek en administratief onderzoek van alle [door graaf Jan van Namen] onder het grootzegel afgeleverde grafelijke akten, bekrachtiging met het grootzegel van alle regeeractiviteit van Robrecht, heer van Cassel, als ruwaard van Vlaanderen.

O: S.A.G., nr. 339 *Chartres confisquées*, Inventaris van de oorkonden van de stad Gent, n° 339

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 4, 52.

U: DE LIMBURG-STIRUM, *Codex diplomaticus* II, nr. 359, 405-408.

44. Rijsel, 6 maart 1327 n.st. (baljuw van Rijsel)

Thomas de Saire (baljuw) verlengt met 15 dagen, tot 7 april, het uitstel tot dagvaarding in de zaak Scabaille die zou aflopen op 23 maart.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire* II, nr. CDI, 29.

45. Bos van Vincenne, 16 maart 1327 n.st. (koning)

Bericht aan zijn baljuw van Rijsel. Opnieuw uitstel in de zaak Scabaille op verzoek van Ieper tot 24 juni.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire* II, nr. CDII, 30.

46. Bos van Vincenne, 16 maart 1327 n.st. (koning)

Bericht aan zijn baljuw van Rijsel. De zaak Scabaille: als de verscheidene personen die beschuldigd worden bedaren voor 24 juni moet de baljuw elke vervolging stopzetten.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire* II, nr. CDIII, 30-31.

47. Ieper, 28 mei 1327. (Allard, proost van St.Maartens)

Zaak Scabaille. De ouders en verwanten van Jacques Scabaille verklaren dat ze vertrouwen op het vonnis dat de schepenen van Ieper zullen uitspreken over de zaak. We komen te weten dat Hendrik de Quarembotre en vrienden de daders zijn. Ze hebben Jacques Scabaille overvallen aan de andere kant van de Leie, hebben hem naar deze kant van de Leie gebracht en hem daar vermoord.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire* II, nr. CDIC, 31.

48. Ieper, 28 mei 1327. (Ieper)

Een beroep van de stad Ieper op het vonnis van excommunicatie dat over de stad kan uitgeroepen worden wegens het breken van de vrede.

O: S.A.I., s.d.

U: DE SAGHER, *Notices sur les archives*, nr. XVIII, 73-76.

49. Oudenaarde, 29 mei 1327. (graaf)

Waarschuwend herinnering gericht aan de stad Ieper dat Poperinge onder grafelijke bescherming staat, verbod deze laatste nog lastig te vallen en dagvaarding van Ieper voor de graaf de Oudenaarde op 2 juni e.k. om er de geschillen met Poperinge en Langemark inzake het lakenprivilegie uit te praten: Ieper mag desnoods een ander tijdstip voor deze dagvaart voorstellen, waarna, al dan niet in aanwezigheid van haar gevolgmachtigden, het grafelijk hof de zaak verder zal behandelen.

S: *Par mons. et son conseil, presens mons. Henri de Flandres, comte de Lodi, mons. Wautier*

Briseteste, mons. Bloc de Stenlande, chevaliers, maistre Nichole de le Pierre, mons Guillaume d'Auxonne, Jehan Gayelinc, Rogier Briseteste. Major.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CDV, 32.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 13, 56.

U: N. DE PAUW, *Ypre jegen Poperinghe*, 188-189.

50. Vaumain, 6 juni 1327. (koning)

Bericht aan baljuw van Rijsel. In de zaak Scabaille verleend hij uitstel tot 1 november. Als de personen zich verzoenen voor deze datum moet de baljuw elke vervolging stopzetten.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDVI, 33.

51. s.l., 8 juni 1327. (graaf)

Dagvaarding van Ieperse gevolmachtigden naar Oudenaarde op 12 juni e.k. om namens de stad Ieper verantwoording af te leggen voor een aantal nauwkeurig omschreven overtredingen van de bepalingen van het verdrag van Arques.

C: A.D.N., Rijsel, B 11890. Oud nummer: "Affaires meslées, Ie liasse, cotte 9" en "Layette 142, Liasse I, cotte 1675".

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 15, 57.

U: JASSEMIN H., *Les papiers de Mile de Noyers*, 201-203.

52. Rijsel, 7 juli 1327.³ (baljuw van Rijsel)

Zaak Scabaille. Renard de Choisuel (baljuw) verklaart dat Jan de Bourlike, klerk van de stad Ieper en gevolmachtigde van Hendrik van Quarembotre voor hem is verschenen. Hij heeft verklaart dat hij alle mogelijke moeite heeft gedaan om Michel Scabaille, broer van Jacques, te vinden maar dat deze onvindbaar is. Hij zou zich ophouden in Kamerijk, buiten het koninkrijk. De magistraat van Ieper wil hem overeenkomstig de costumen van het land schadevergoeding betalen en hem daartoe de 200 lb. par. geven, die men voor de baljuw was overeengekomen. De procureur bidt de baljuw om hem certificatie brieven te geven van het aanbod aan Michel Scabaille. De baljuw verleent hem deze door deze oorkonde.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDVIII, 34.

53. Ieper, 21 juli 1327. (schepenen van Ieper)

De schepenen van de stad verklaren dat de ouders en verwanten van Jacques Scabaille in hun aanwezigheid zijn verschenen voor de proost van St.-Maarten. Zij hebben verklaard dat zij zich willen onderwerpen aan de beslissing die door de schepenen van Ieper zal genomen

³ De datering van deze oorkonde is ingewikkeld. De oorkonde vermeldt zelf de datum van de dinsdag na de **conversie van St.-Paulus** in het jaar 1327. De Conversie van St.-Paulus wordt gevierd op 25 januari. Daar men de paasstijl gebruikt zou dit betekenen dat de oorkonde op 25 januari 1328 is uitgevaardigd. Dit is inhoudelijk moeilijk te aanvaarden. Een oorkonde uitgegeven op 24 juli 1327 vermeldt ook dat Michel Scabaille niet vindbaar is. Een oorkonde van de baljuw van Rijsel op 21 oktober 1327 vermeldt dat Michel Scabaille voor hem is verschenen. Diegerick heeft de oorkonde geplaatst zodat hij kan uitgegeven zijn tussen 6 juni en 21 juli, vermoedelijk ging hij af op de inhoud. Op 30 juni wordt de **commemoratio van St.-Paulus** gevierd, zou het kunnen dat de uitgever van de oorkonde zich vergist heeft in de bepaalde feestdag van St.-Paulus. Want als we verdergaan op 30 juni komen we op 7 juli als dag van uitgave. En deze datum is inhoudelijk goed te verdedigen.

worden. De schepenen verplichten zich dit feit te laten amenderen. Hendrik van Quarembotre heeft de moord bekend, en heeft verklaart zich te onderwerpen aan de amendementen die hem zullen opgelegd worden.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDIX, 35.

54. s.l., 24 juli 1327. (baljuw Rijsel)

De luitenant van de baljuw (Thomas de Sayre) verklaart dat twee klerken van de stad Ieper als afgevaardigde van Hendrik van Quarembotre verscheidene malen voor hem zijn verschenen om een akkoord te krijgen in de zaak. Michel Scabaille verandert voortdurend van woonplaats zodat hij niet kan aan aanwezig zijn bij de conventie waar de andere familieleden van Jacques wel zijn. De afgevaardigden bidden de baljuw om nota te nemen van hun welwillendheid om de zaak te regelen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDX, 35-36.

55. Bricolii, 10 augustus 1327. (koning)

Karel de Schone laat weten aan zijn baljuw van Rijsel dat Hendrik van Quarembotre en zijn maten vrezes aangevallen te worden door Michel Scabaille. De koning geeft het bevel Michel Scabaille te dagvaarden, en hem te dwingen het 'vredesbestand' te aanvaarden volgens de costumen van het land.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXI, 36.

56. s.l. [Menen], 30 september 1327. (leenmannen van de graaf, Ieper)

Zaak brandstichting. Jan van Helstlande, Gilles van Rekem en Willem Witinc verklaren dat Willem Vander Bernecoutre en Jan Vander Maembeke voor hen zijn verschenen. Zij hebben verklaart dat ze akkoord zullen gaan met de scheidsrechterlijke uitspraak van Willem Boidin, Willem Ameide, Didier Vander Gracht en Wouter Van Beisslare in de zaak van de brandstichting gepleegd door inwoners van Ieper. Ze zullen een boete van 500 lb. par. betalen als ze niet akkoord gaan met het vonnis. De helft voor de graaf, de andere helft voor de scheidsrechters. Het vonnis moet binnen drie weken worden uitgesproken anders geldt huidig compromis niet meer.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXII, 37.

57. s.l. [Ieper], 30 september 1327. (schepenen van Ieper)

Zaak brandstichting. Idem als vorig nummer, deze keer verklaren de schepenen, raadslieden en gezworenen dat ze zich zullen onderwerpen aan het scheidsrechterlijk vonnis. Vermeld wordt dat Boidin en Ameide burgers van de stad Ieper zijn. Ze willen een boete betalen van 500 lb. par. als ze zich niet onderwerpen aan het vonnis. (De helft voor de graaf, andere helft voor de scheidsrechters).

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXIX, 62.

58. [Ieper], tussen 30 september en 20 oktober 1327. (Schepenen Ieper)

Zaak brandstichting. De graaf had de schepenen het bevel gegeven de schade, toegebracht door de brand, te "verbeteren" (vergoeden of opnieuw opbouwen). De schepenen verklaren nu dat als er geen uitspraak komt van het scheidsgericht of als de uitspraak er niet is binnen de gestelde termijn, "qu'ils ne se tiendront pas moins obligé à ce ordre".

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXX, 63.

59. [Ieper], tussen 30 september en 20 oktober 1327.⁴ (arbiters)

Zaak brandstichting. Arbitrale uitspraak in de zaak. De schepenen van Ieper betalen aan Willem Vander Bernecoutere als schadevergoeding 300 lb. par., aan Jan Vander maembeke 200 gouden realen. De helft onmiddelijk, de tweede helft voor meiden-winter (= de week na kerstdag).

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXXI, 63.

60. [Ieper], tussen 30 september en 20 oktober 1327. (stad Ieper)

Zaak brandstichting. Schepenen, gezworenen en de hele gemeenschap van Ieper verklaren zich akkoord met het vonnis van het scheidsgericht, dat net is uitgesproken. Voor de vierde dag van meiden-winter zullen ze Vander Bernecoutere 150 lb. par. betalen en Vander Maembeke 100 gouden realen. Bij gebrek aan deze betaling zullen ze de reeds betaalde sommen door de schepenen en het vonnis van nul en generlei waarde kunnen beschouwen. (als de stad deze tweede betaling niet doorvoert worden de vorige betalingen nietig verklaart en het vonnis, men kan dan van vooraf aan opnieuw beginnen).

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXXII, 64.

61. [Ieper], 12 oktober 1327. (leenmannen van de graaf)

Zaak brandstichting. De leenmannen verklaren dat de 4 arbiters voor hen zijn verschenen met hun scheidsrechterlijk vonnis. Ieper moet 190 lb. par. betalen aan Vander Bernecoutere en 163 lb. par. aan Vander Maembeke. Door deze betaling hebben ze geen recht meer de stad aan te klagen. Als één van de twee partijen weigert zich hieraan te onderwerpen moet deze een boete van 500 lb. par. betalen.

O: S.A.I., s.d.

DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXIII, 38.

⁴ Deze oorkonde en de volgende is moeilijk te plaatsen in een chronologie. De oorkonde geeft zelf geen enkele datering aan. De inhoud is eigenlijk niet de dateren. Men spreekt hiervan 300 lb. par. en 200 gouden realen, die de stad in twee schijven moet betalen. De tweede schijf moet tegen kerstmis betaald zijn. De eerste oorkonde zou het vonnis zijn van de scheidsrechters en de tweede oorkonde vermeldt de betaling van de stad uit. Maar er komt nooit bevestiging van deze betaling van de kant van Vander Bernecoutere en Vander Maembeke. Diegerick plaatste deze oorkonden tussen 30 september en 12 oktober. Op 12 oktober echter krijgen we een, tweede, vonnis van de scheidsrechters waarin ze bepalen, volgens Diegerick, dat de stad 190 lb. en 163 lb. moet betalen. Dezelfde dag bevestigen Vander Bernecoutere en Vander Maembeke dat ze respectievelijk 290 lb. en 163 lb. gekregen hebben. En ze vertellen dat ze dit genoeg vinden voor de geleden schade. Enkel nog op 20 en 21 oktober horen we nog iets van deze zaak, voor de baljuw van Rijsel, en dan is het afgehandeld. Wat blijft er over van de zogenaamde 'eerste' betaling.

62. [Ieper], 12 oktober 1327. (Vander Bernecoutere en Vander Maembeke).

Zaak brandstichting. Vander Bernecoutere en Vander Maembeke verklaren dat ze uit de handen van Willem Boidin en Willem Ameiden geld hebben gekregen uit naam van de stad Ieper. De eerste 290 lb. par., de tweede 163 lb. par. volgens de scheidsrechterlijke uitspraak.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXXIII, 64.

63. [Rijsel], 20 oktober 1327. (baljuw van Rijsel)

Zaak brandstichting. Renard de Choisuel (= baljuw) verklaart dat Vander Bernecoutere en Vander Maembeke voor hem zijn verschenen in volle zitting in de kamer van de koning te Rijsel. Zij hebben daar verklaart dat ze zich volledig vergoed vinden i.v.m. de brandstichting door Ieperlingen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXIV, 39.

64. Rijsel, 21 oktober 1327. (baljuw van Rijsel)

Zaak Scabaille, aan de koning. De gevolmachtigden van Quarembotre en Michel Scabaille met ouders en andere verwanten zijn voor hem verschenen om tot een akkoord te komen. De gevolmachtigden hebben 80 lb. par. aangeboden aan Michel, hoewel de vergoeding voor een moord op een niet-edele volgens de costumen maar 40 lb. par. is. Michel heeft dit niet aanvaard. Men heeft hem dan 200 lb. aangeboden die hij ook heeft geweigerd. Bijgevolg hebben de schepenen van Ieper en die van Brugge (!) die assisteerden gevraagd voor een verder uitstel om tot een verzoening te komen. Zij hebben dit uitstel bekomen.

Zaak brandstichting, aan de koning. In dezelfde zitting is de zaak van Vander Bernecoutre en Vander Maembeke voorgekomen. Zij hebben verklaard dat ze volledig zijn vergoed voor de verliezen ten gevolge van de brandstichting op hun eigendommen. Deze zaak heeft niets te maken met die van Scabaille.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXVI, 41.

65. Rijsel, 22 oktober 1327. (baljuw Rijsel)

Verslag van de zitting waarvan sprake in de brief aan de koning. Feit dat de partijen zich nog altijd niet verzoend hebben. Vermelding van verlenging van uitstel door de koning toegestaan, tot Kerstmis. De vorige verlenging van de koning zou met Allerheiligen zijn afgelopen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXV, 40.

66. Compiègne, 20 november 1327. (koning)

Karel de Schone verlengt het uitstel in de zaak tot 20 februari 1328. Als de partijen zich voor deze datum hebben verzoend, moet de baljuw elke vervolging stopzetten.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXVII, 42. (idem nr. CDXVIII, vidimus van Hugues de Crucy op 26 november 1327)

1328

67. Parijs, 8 januari 1328 n.st. (koning)

Zaak Scabaille. Karel de Schone geeft een nieuw uitstel in de zaak tot 14 maart. (Bericht hiervan aan zijn baljuw te Rijsel).

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXX, 44.

68. [Ieper], 9 januari 1328 n.st. (Ieper en kapelaan graaf).

Inventaris van de eigendommen van wijlen Robrecht van Béthune. Deze eigendommen bevonden zich in het belfort.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXIX, 43.

69. Louvre, 25 februari 1328 n.st. (koning)

Zaak Scabaille. Philippe de Valois, momenteel regent in Frankrijk en Navarra, verlengt het uitstel in de zaak tot 10 april.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXI, 44-45.

70. Ieper, 17 april 1328 n.st. (Tot en Vane Guy, ontvangers van de koning)

Ze verklaren dat ze 3173 lb. 7s. 6d. torn. hebben ontvangen van de schepenen van Ieper. Dit als onderdeel van de 200 000 lb. dat Vlaanderen moet aan de koning volgens het verdrag van Arques. Deze som is het eerste deel van een betaling die eigenlijk al op kerstmis 1326 was verlopen.

C: S.A.I., s.d. (overgeschreven op een perkamenten rol)

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXIII, 46.

71. Ieper, 17 april 1328 n.st. (Tot en Vane Guy, ontvangers van de koning)

Ze verklaren dat ze 634 lb. 5 s. 3d. torn. hebben ontvangen van de schepenen van Ieper. Dit als onderdeel van de 4 000 lb. voor de opbouw van een kartuizerklooster in Kortrijk, dit was bepaald in het verdrag van Arques.

C: S.A.I., s.d. (overgeschreven op een perkamenten rol)

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXIV, 46-47.

72. Ieper, 17 april 1328 n.st. (Tot en Vane Guy, ontvangers van de koning)

Ze verklaren dat ze 2 380 lb. 12 d. torn. hebben ontvangen van de schepenen van Ieper. Dit

als onderdeel van de 15 000 lb. torn. voor de koning volgens het verdrag van Arques, voor de redding van de clerus.

C: S.A.I., s.d. (overgeschreven op een perkamenten rol)

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXV, 47.

73. Rijsel, 27 mei 1328 (baljuw van Rijsel)

Renard de Choisuel (=baljuw) beveelt aan Sandrart Boutevilain en Martin Bonvallet (= serganten van het baljuwschap), Coppin Scabaille en andere ouders en verwanten van Jacques te dagvaarden op 31 mei. Dit om tot een overeenkomst te kunnen komen met de afgevaardigden (van Quarembotre).

(gegeven onder het vidimus van Martin Bonvallet op 14 juni).

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXVI, 48.

74. Rijsel, 14 juni 1328. (sergant van het baljuwschap van Rijsel)

Martin Bonvallet (=sergant) aan de baljuw. Hij heeft Coppin Scabaille en andere gedagvaard. Eerst wilden ze niet komen, na een tweede vermaning hebben ze geantwoord dat ze zullen doen wat ze moeten doen.

(gehecht aan DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXVI)

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXVII, 48-49.

75. tenten vlakbij Cassel, 28 augustus 1328.⁵ (koning)

Philippe van Valois geeft een vrijgeleide aan de proost van St.-Maartens van Ieper, op vraag van de stad, tot 5 september om naar zijn kamp te komen en terug te keren.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXVIII, 49.

76. tenten bij Wytschate, vóór 10 september 1328. (koning)

Genadebrieven van Philippe van Valois aan de stad Ieper. Afgevaardigden van de stad hadden zich naar hem begeven (hun namen zijn gegeven) met een volmacht van de stad, om om zijn genade te smeken. De stad geeft zich over aan de wil van de koning, behalve De volmacht is gedateerd op 29 augustus.

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., *Wittenboek*, f° 66r° en *Roodenboek*, f° 332r°.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXIX, 50-51.

77. tenten voor Ieper, 10 september 1328. (koning, Filips van Valois)

Voorwaarden opgelegd aan Ieper als gevolg van haar revolte en opvorderen van 500 vollers

⁵ 28 augustus 1328 is een zondag. In de oorkonde staat dat het vrijgeleide geldt tot volgende maandag. Dit kan dan de volgende dag zijn nl. 29 augustus of de maandag erna nl. 5 september. Onze voorkeur gaat uit naar 5 september gezien de tijd die er kan gaan tussen het uitvaardigen van deze oorkonde en het ontvangen ervan door de schepenen van Ieper.

en 500 wevers die 3 jaren in Frankrijk moeten komen wonen waar ze hun beroep kunnen uitoefenen, andere wevers en vollers moeten door de schepenen van Ieper berecht worden.

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., *Wittenboek*, f° 64r° en *Roodenboek*, f° 334r°.

U: ESPINAS en PIRENNE, *recueil III*, nr. 887, 750-753.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXX, 51-53. en DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXXXVI, 66.

78. ?, na 10 september 1328. (koning)

Lijst van 814 werklieden die verplicht zijn te wonen in Frankrijk, conform aan de veroordeling van de koning.

O: RAG, oorkonden van de graven van Vlaanderen, n° 1049

R: DE SAINT-GENOIS, *Inventaire des chartes des comtes de Flandre*, 307.

U: ESPINAS en PIRENNE, *recueil III*, nr. 890, 758-769.

79. Rijsel, 17 september 1328. (koning)

97 personen, met de naam aangeduid, die deel uitmaken van de 1000 wevers en vollers die drie jaar in Frankrijk moeten gaan leven en van 300 gijzelaars die de stad moest leveren, zijn vrijgesteld van het gijzelaarschap, maar moeten wel in Frankrijk wonen conform aan de uitspraak van 10 september.

O: S.A.I., s.d., nr. 433.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CDXXXIII, 54.

U: ESPINAS en PIRENNE, *recueil III*, nr. 888, 754-755.

80. Rijsel, 17 september 1328. (koning)

Op vraag van de schepenen van Ieper geeft de koning de toelating om 200 vollers en wevers, met naam genoemd, te laten terugkeren naar de stad, ondanks de veroordeling van 10 september.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. CDXXXII, 54.

U: ESPINAS en PIRENNE, *recueil III*, nr. 889, 756-758.

1329

81. Vicenis (Vincenne), 13 januari 1329 n.st. (koning)

Aan de baljuw van Rijsel. De koning schrijft hem dat het zijn intentie is om de voorwaarden van onderwerping van Ieper strikt te observeren. Hij beveelt hem ervoor te zorgen dat geen enkele klacht noch nadeel de inwoners van de stad te beurt valt.

O: S.A.I., s.d.,

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXXVI, 56-57. (idem nr. CDXXXVII)

82. Vicenis (Vincenne), 13 januari 1329 n.st. (koning)

Aan de graaf Lodewijk van Nevers. Omdat de koning de voorwaarden waaraan de Ieperlingen zich hebben onderworpen strikt wil observeren, beveelt hij de graaf alle artikelen van de

pacificatie te observeren. Zodat de Ieperlingen het minste nadeel te beurt valt, noch in hun levens noch in hun eigendommen. Hij moet diegenen straffen die de Ieperlingen willen vervolgen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXXXVIII, 58.

83. Parijs, 24 januari 1329 n.st. (koning)

Aan de baljuw van Rijsel. De schepenen hadden de koning gesmeekt toe te stemmen in de uitwisseling⁶ van verschillende personen begrepen in de gijzelaars die door de stad waren gegeven. De koning beveelt zijn baljuw om te procederen bij deze uitwisseling en om de namen van de uitgewisselde gijzelaars door te geven aan de 'mensen van de rekeningen' te Parijs.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXL, 59.

84. Parijs, 24 januari 1329 n.st. (koning)

De koning geeft de schepenen van Ieper toestemming om zich te verzoenen met de graaf. Dit moet wel gebeuren op een manier die geen schade toebrengt aan de onderwerping, gehoorzaamheid en aan het akkoord dat met hem is gemaakt.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXLI, 59-60.

85. Ieper, 4 maart 1329 n.st. (Ieper)

Volmachtiging van de stad aan vier personen die de onderwerping van de stad gaan aanbieden aan de graaf. Behalve: de personen van de stad, de vrijstellingen (franchisen), de wetten, privileges, costumen en gewoonten van de stad

O: A.D.N. nr. B 263: *Trésor des Chartes*, traités 1328-1336.

86. Ieper, 19 maart 1329 n.st. (Ieper)

Brief waarin de schepenen zich er vrijwillig toe verplichten de graaf 24 000 lb. par. te betalen. Dit zal gebeuren in schijven van 2 000 lb. par. per jaar. Er zal wel 4 000 lb. par. van de som afgehouden worden omdat de graaf hen nog 4 000 lb. par. verschuldigt is, naar aanleiding van een lening van de vorige graaf Robert van Béthune.

O: A.D.N. nr. B 263: *Trésor des Chartes*, traités 1328-1336.

87. s.l., 21 maart 1329. (graaf)

Akte van non-prejuditio verleend aan de stad Ieper na haar onderwerping aan de graaf, onder voorbehoud evenwel der beloofde boetebetalingen.

S: *Par mons. le conte en son conseilg. Bilre.*

C: S.A.I., *Wittenboek*, f° 8r°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 6, 77.

⁶ Diegerick schrijft wel degelijk ÉCHANGE.

U: DE PAUW N., *Ypre jehen Poperinghe*, nr. V, 190.

88. s.l., 21 maart 1329. (graaf)

Bevestiging der voorrechten van de stad Ieper en verlening van een algemene vergiffenis, onder voorbehoud evenwel van de bestraffingsrechten van de koning en de betaling van de beloofde boete.

O: S.A.I., s.d.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 7, 77.

U: DE PAUW N., *Ypre jehen Poperinghe*, nr. VI, 191-192.

89. [Ieper], 25 maart 1329 n.st. (schepenen van Ieper)

George Lescot, Willem van Schoten, Gautier de Queveaucamp en Nicole van Doornik worden door de stad naar de koning en het parlement van Parijs gestuurd. Zij moeten daar steun vragen in zaken van de stad Ieper tegen Rijsel, Dowaaï en Oorchies. (gegeven in het vidimus van Hugues de Creci op 2 april 1329 n.st.)

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXLVI, 63.

90. Male, 12 april 1329. (graaf)

Verbod aan de baljuw, schepenen en fiscale officieren te Merkem om nog langer de onroerende goederen van inwoners van Ieper te Merkem te belasten, na een klacht van de stad Ieper hiertegen op grond van de stedelijke privileges, en bevel de onrechtmatig geïnde sommen terug te geven.

O: S.A.I., s.d.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 11, 79.

R.: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CCCCXXII, p. 45.

91. [Ieper], 24 april 1329. (Vane Guy, ontvanger van de koning)

Vane Guy verklaart van de schepenen van Ieper 1 886 lb. 14 s. torn. te hebben ontvangen. Deze som moeten ze betalen voor de afkoop van bedevaartstochten bepaald in het verdrag van Arques.

C: S.A.I., s.d. (overgeschreven op een perkamenten rol)

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXLVII, 64.

92. Parijs, 5 mei 1329. (koning)

Philippe van Valois geeft vrijheid aan gijzelaars van verscheidene steden van Vlaanderen die ze hadden moeten leveren na de slag van Cassel. De gijzelaars van Kortrijk en Ieper krijgen geen vrijheid.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXLVIII, 64-65.

93. Ieper, 18 mei 1329. (afgevaardigden van de koning).

J. de Vienne, Guillaume de Citri, Thomas de Marfontaines verklaren dat ze samen met Mile de Noyer zijn aangeduid door de koning om de versterkingen van Ieper te inspecteren en om aan te duiden hoe deze moeten afgebroken worden. Alle NIEUWE versterkingen, wallen, torens, poorten moeten volledig afgebroken worden. De grachten die de versterkingen omringen moeten volledig gedempt worden. Dit alles moet in drie fasen gebeuren (elke fase is één maand). De schepenen hebben opgemerkt dat enkele vitale grachten moeten behouden worden om de stad te kunnen blijven voorzien van water. De afgevaardigden van de koning zijn overtuigd en laten toe dat de oude grachten blijven bestaan.

C: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr; CDXLIX, 65-66.

94. s.l. [Ieper], ná 18 mei 1329.⁷ (Ieper)

Vraag aan koning van Frankrijk om de grachten en poorten te behouden van hun versterkingen. Interesse voor waterbevoorrading van de stad, haatgevoelens to. de patriciërs zijn eruit te halen.

O: S.A.I., s.d.

PIRENNE, *Documents relatifs*, 15-36.

95. s.l., 27 mei 1329. (Brugge en Ieper)

Scheidsrechterlijke uitspraak door Brugge en Ieper in een geschil tussen Ieper en de rest van Vlaanderen. Het gaat over rekeningen.

C: S.A.I., s.d. (een perkamenten rol)

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDL, 66.

96. Parijs, 17 juni 1329. (graaf)

Verzoek aan de stad Ieper om de inning der assisen tot nader bericht op te schorten, op aandringen van de koninklijke commissarissen in Vlaanderen volgens wie het toestaan ervan aan de koning toekomt...

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., *Wittenboek*, f° 13r° en *Roodenboek*, f° 244r°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 22, 84.

R.: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLI, 67.

97. Nogentum le Regou, 26 september 1329. (koning)

Philippe de Valois laat weten dat de Ieperlingen reeds de NIEUWE versterkingen hebben afgebroken. Hij geeft hun een uitstel tot 25 december 1329 om de werken te hervatten, en de rest af te breken.

O: S.A.I., s.d.

⁷ Pirenne plaatst de redactie tussen 1320 en 1332. De afbraak van de versterkingen moest eigenlijk na het verdrag van Arques in 1326. Maar er is in de onmiddellijke periode volgend op dit verdrag nooit effectief sprake van afbraak geweest. Slechts op 18 mei, na de slag van Cassel, is er voor de eerste keer effectief sprake van. De redactie kan teruggebracht worden tot tussen 18 mei 1329 en 24 jan 1333 (toestemming van de koning de oude versterkingen te behouden).

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLII, 67-68.

98. ?, 5 oktober 1329. (koning)

Op vraag van de schepenen van Ieper geeft de koning aan 253 vollers en wevers, met de naam aangeduid, de toestemming om terug te keren naar de stad.

O: S.A.I., s.d., nr. 453.

R: DIEGERICK, *Inventaire analytique II*, nr. , 68.

U: ESPINAS en PIRENNE, *recueil III*, nr. 891, 769-773.

99. Montpipou, 11 oktober 1329. (koning)

Zaak Scabaille. Philippe van Valois laat aan zijn baljuw van Rijsel weten dat hij elke vervolging en dagvaarding in de zaak kan stoppen van zodra de partijen tot een oprechte verzoening zijn gekomen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLIV, 69.

100. Ieper, 16 oktober 1329. (proost St.-Maartens)

De proost verklaart aan de schepenen van de stad dat Michel Scabaille en de ouders en andere verwanten van Jacques zich in het gezelschap van een apostolisch notaris. Zij hebben verklaart dat ze zich tevreden stellen in verband met de moord op Jacques. Ze hebben plechtig gezworen dat ze geen enkele vervolging tegenover de stad noch tegenover haar inwovers meer zullen uitoefenen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLV, 69-70.

101. [Rijsel], 28 oktober 1329. (luitenant van de baljuw van Rijsel)

Zaak Scabaille. Jean de Coutraie (=luitenant) verklaart dat mensen van de magistraat van Ieper (met naam genoemd) naar hem zijn gekomen. Zij hebben hem de brief van de koning laten zien (11 oktober 1329) en de oorkonde van de proost van St.-Maartens (16 oktober 1329). Hij heeft hen dan vrijgesproken van elke vervolging.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLVI, 70-71.

102. [Rijsel], 13 december 1329. (baljuw Rijsel)

Zaak Scabaille. Renard de Choissuel (=baljuw) laat weten dat hij elke dagvaarding en vervolging in deze zaak stop zet, nadat hij op de hoogte was gebracht van de verzoening tussen de partijen en conform aan de brief van de koning.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLVII, 71.

103. Vicenis (Vincenne), 23 december 1329. (koning)

Philippe de Valois (bevestigend vidimus van het charter van 26 september 1329). Een verdere verlenging van uitstel van afbraak van de versterkingen van de stad Ieper tot 8 april (Pasen).

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire* II, nr. CDLIX, 72.

104. [Ieper], 27 december 1329. (Vane Guy, ontvanger van de koning)

Vane Guy verklaart dat hij 9 520 lb. 2 s. 6 d. torn. heeft ontvangen van de stad Ieper. Dit als hun aandeel in de 200 000 lb. dat alle Vlaamse steden moeten betalen volgens het verdrag van Arques. Deze som is voor de reeds verlopen termen van 1327, 1328 en 1329, elk jaar telde voor 3 173 lb. 7 s. 6 d.

C: S.A.I., s.d. (overgeschreven op een perkamenten rol)

R: DIEGERICK, *Inventaire* II, nr. CCLX, 73.

1330

105. [Rijsel], 2 januari – 12 april 1330 n.st. (baljuw Rijsel ?)

Proces tussen de stad Ieper aan de ene kant, en Jehan Crespin en Robert Crespin aan de andere kant. Het wordt gevoerd voor de baljuw van Rijsel. Het proces gaat over het geld van een lijfrente die de twee broers hebben.

O: S.A.I., s.d.

R: DE SAGHER, *Notices*, nr. XLI, 107-109.

106. Brugge, 5 maart 1330. (graaf)

Oprichting van Willem Bloc van Steenland, baljuw van Ieper, om in deze stad de maatregelen ter bestraffing van wijnvervalsing af te kondigen.

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., *Wittenboek*, f° 22r° en *Zwartenboek*, f° 396r°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen* II, nr. 4, 90.

R.: DIEGERICK, *Inventaire*, II, nr. CDLXI, p. 73-74.

107. Parijs, 8 april 1330. (koning)

Philippe de Valois verlengt nog maar eens het uitstel tot afbraak van de versterkingen tot 6 mei.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire* VII, nr. MMCCXXX, 68.

108. [...], [september 1330]. (de datatio ontbreekt wegens beschadiging, andere steden hebben dergelijk kwijtschrift gekregen) (graaf)

Vermelding van een kwijtschrift afgeleverd aan de stad Ieper vooreen bedrag van 2000 lb. par., ontvangen uit de handen van de stadstresoriers [Willem] le Waghenaere en Frans Zoetin, omwille van een betaaltermijn (datum verdwenen) vervat in de jongste vrede met graaf Lodewijk.

R: A.D.N., B 1595, f° 25r°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 62, 112.

109. St.-Germain, 7 oktober 1330. (koning)

Philippe van Valois aan zijn baljuw van Rijsel. De proost van Seclin had aan de koning laten weten dat het hele proces van Scabaille hem veel geld heeft gekost. De koning geeft de opdracht aan de baljuw om de kosten te laten betalen door de partijen van het proces.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLXII, 74.

110. Brugge, 5 december 1330. (graaf)

Toestemming verleend aan Willem Boedin, poorter van Ieper en onder grafelijke bescherming, om zich te wapenen en zich op zijn reizen doorheen Vlaanderen door 10 gewapende mannen te laten vergezellen.

R: A.D.N., B 1595², f° 72v°

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 118, 135.

111. Parijs, 28 december 1330. (baljuw van Rijsel)

Zaak Scabaille. Renard Choisuel (= baljuw) geeft Jacques de Mons, sergant van de koning, de opdracht om de kosten van het proces op te halen voor het profijt van de koning. Deze som is ongeveer 500 lb.

O: S.A.I., s.d.

DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLXIII, 75.

1331

112. ?, 13 januari 1331 n.st. (?)

Zaak Scabaille. Een lijst van namen van personen die in de zaak zijn gedagvaard. (namen niet gegeven door Diegerick) het zijn er 183. Lijst gegeven door sergant van de koning.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDXLV, 76.

113. Male, 16 januari 1331 n.st. (graaf)

Vrijgeleide verleend aan alle handelaars die zich naar de jaarmarkt te Ieper begeven.

R: A.D.N., B 1595², f° 99v°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 5, 139.

114. Brugge, 10 februari 1331 n.st. (graaf)

Opdracht gegeven aan meester Jan van Brugge, klerk en grafelijk raadsheer, aan Diederik Noothaec, ridder, en aan de baljuws van Bugge, Gent, Ieper, Veurne en Kortrijk, ieder in zijn ambtsgebied, om een onderzoek in te stellen naar de verschillende overtredingen van de grafelijke rechten, gepleegd door leden van de adel tijdens de jongste opstand in Vlaanderen, en die nog niet zouden zijn bestraft, en volmacht verleend om dadelijk tot volledige bestraffing

over te gaan.

R: A.D.N. B 1595², f° 76v°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 25, 145.

115. Nevers, 7 september 1331. (graaf)

Aanstelling van Jean Berenger tot procureur op het eerstvolgende parlement gehouden door de baljuw van Amiens te Montreuil. De opdracht van Berenger bestaat erin de onbevoegdheid van dit parlement te pleiten in het geding van de elect van Terwaan tegen de magistraat van de stad Ieper inzake de bestemming van zekere onroerende goederen voorheen toebehorend aan Jakob Zoetin, wegens moord uit Vlaanderen verbannen; graaf Lodewijk wenst de zaak zelf te behandelen, en zoniet, verdaging te bekomen tot de zitting van het parlement te Amiens.

R: A.D.N., B 1595², f° 13v°.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, nr. 87, 166.

116. s.l. [Ieper], september 1331 (hoofd van St-Jan hospitaal ridders van Jeruzalem in Ieper, Elverdinge)

Olivier Vierdinck (=hoofd) verklaart dat hij een toestemming heeft gekregen van de stad Ieper om een waterleiding aan te leggen tot op de binnenplaats van zijn 'hospitaal'.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLXVII, 77-78.

117. Brugge, 3 oktober 1331. (Jacques de Tournay, ontvanger van de koning)

Hij verklaart dat hij van de goede lieden van de stad Ieper 400 lb. par. heeft gekregen voor de 'kerkgang na de bevalling' van de gravin van Nevers en Vlaanderen.

O: S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXXXI, 68.

1332

118. s.l. [Ieper], 27 november 1332. ('bewaker' van het convent van de Minderbroeders te Ieper)

Walter Vogelin (=bewaker) verklaart dat ze, de minderbroeders, geen gerechtelijk gezag bezitten over de vijvers en grachten die grenzen aan hun tuin.

O: S.A.I., s.d.

C: S.A.I., *Roodenboek*, f° 243r°.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLXIX, 79.

119. s.l., s.d. (graaf)⁸

Scheidsrechterlijke uitspraak door Lodewijk van Nevers in de conflicten en oorlogen (!) tussen Ieper en Poperinghe.

C: S.A.I., s.d.

⁸ Diegerick en De Pauw plaatsen de redactie in 1332 of 1334, naar aanleiding van de genoemde namen.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXXXII, 69-70.
U: DE PAUW, *Ypre jeghen Poperinge*, 193-199.

1333

120. Corbeil, 24 jan 1333 n.st. (koning)

Philippe van Valois geeft aan de Ieperlingen de toestemming om de OUDE versterkingen opnieuw op te bouwen. Het oude bevel om de NIEUWE versterkingen af te breken is hier niet in tegenspraak mee.

O: S.A.I., s.d.

C S.A.I., *Roodenboek*, f° 241v° en *Wittenboek*, f° 68v°.

R: DIEGERICK, *Inventaire II*, nr. CDLXX, 79-80.

121. Brugge, 2 september 1333. (graaf)

Kwijtschrift afgeleverd aan de stad Ieper voor een bedrag van 17 660 lb. 17 s. 2 d. par. , in mindering van een bedrag van 24 356 lb. 6 s. 6 d. par. dat de stad omwille van verdragen met de graven van Vlaanderen sinds 1308 schuldig was, met een nauwkeurige opgave der uitgevoerde betalingen; en kwijtschrift voor het overgebleven bedrag van 6695 lb. 9 s. 4 d. par., onlangs ontvangen van Lambert Morin en Eloy Ackaert, stadstresoriers van Ieper.

R: A.D.N., B 1565, f° 135r° en S.A.I., s.d.

R: DIEGERICK, *Inventaire VII*, nr. MMCCXXXIII, 70-71.

R: VANDERMAESEN, *Besluitvorming in graafschap Vlaanderen II*, NR; 142, 303.